U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně: **S. B.**, zast. JUDr. Bělou Sedláčkovou, advokátkou se sídlem Václavská 226/2, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2017, č. j. OAM-8/ZA-ZA11-ZA02-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2017, č. j. 41 Az 5/2017 - 85,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Běle Sedláčkové, advokátce se sídlem Václavská 226/2, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4 114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o její žádosti tak, že se jí mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Z předloženého správního spisu plyne, že stěžovatelka dne 5. 1. 2017 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Je občanka Gruzie a v České republice (dále jen „ČR“)

požádala o azyl spolu se svým manželem. Má jednoho syna, který žije ve Švédsku, za nímž by se chtěla vrátit. Do ČR přicestovala ze Švédska, kde dne 10. 12. 2016 podala žádost o azyl a byla převezena do ČR na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

[3] Tvrdí, že z Gruzie byla nucena uprchnout z toho důvodu, že její manžel zde měl velké problémy. Neví přesně „s kým a jaké měl problémy, je to nějaká politika“. Ona sama má závažné zdravotní potíže (cukrovka, prodělaný infarkt, mozková mrtvice, špatný zrak, atd.). V Gruzii není adekvátní lékařská péče, kromě toho je finančně nákladná.

[4] V řízení před krajským soudem upřesnila, že z Gruzie byla nucena uprchnout kvůli členství manžela v Národní straně, za což byl perzekuován a bylo mu vyhrožováno smrtí. Dodala, že její manžel pracoval v Gruzii jako řidič tzv. maršutky a ke vstupu do strany byl přinucen v práci. O politiku se nezajímal do velkých detailů, a proto při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebyl schopen požadované informace (např. název strany, vzhled členského průkazu – pozn. soudu) přesně specifikovat. Ona sama nepřesné informace o politické činnosti manžela v Gruzii uvedla proto, že byla ve špatném psychickém stavu a byla dezorientována.

[5] Žalovaný dostatečně nezohlednil současnou situaci v Gruzii, která navenek působí jako demokratická země, nicméně v poslední době dochází ke kriminalizaci lidí okolo bývalého prezidenta Sakaašviliho a k pronásledování členů bývalé vládní strany (členem byl i její manžel). Je jen otázkou času, kdy bude pronásledována i ona, manželka příslušníka bývalé vládnoucí strany.

[6] Krajský soud se neztotožnil s tvrzením stěžovatelky, že se žalovaný její situací řádně nezabýval a že byl jeho postup pouze formální. Žalovaný vycházel zejména ze skutečností, které sdělila při výslechu samotná stěžovatelka a které byly zaznamenány v Protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 10. 1. 2017, ze zpráv o politické a bezpečnostní situaci v Gruzii (všechny dokumenty jsou založeny ve správním spisu). Z protokolů o pohovorech plyne, že ona i její manžel byli vyslýcháni standardním způsobem, ke všem podstatným a důležitým skutečnostem ve věci mezinárodní ochrany se mohli vyjádřit, účastna tohoto jednání byla i tlumočnice z jazyka ruského.

[7] Po ukončení pohovoru měla možnost doložit na podporu svých tvrzení podklady, dokumenty či jiné materiály. Byla jí rovněž dána možnost seznámit se se všemi podklady pro vydání rozhodnutí i se všemi informacemi týkajícími se bezpečnostní a politické situace v Gruzii. Těchto svých práv však nevyužila.

[8] V průběhu správního řízení se nepotvrdilo, že by byl manžel stěžovatelky v Gruzii vystaven pronásledování, které by bylo možno považovat za relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Ani ona sama ve své výpovědi neuvedla, že by měla v souvislosti s manželovou činností konkrétní problémy, které by vědomě způsobili původci tvrzeného pronásledování. Náhlé zhoršení jejího zdravotního stavu (např. infarkt) nelze považovat za výsledek pronásledování mimo jiné z toho důvodu, že původci pronásledování tuto

změnu vědomě a cíleně nezpůsobili, ale byla podmíněna celkově zhoršeným zdravotním stavem jmenované.

[9] Při posuzování možnosti udělení humanitárního azylu nebyl postoj žalovaného pouze formální. Připustil totiž, že stěžovatelka má jisté zdravotní problémy, spoustu z nich však měla již na území Gruzie, kde se s nimi léčila [např. cukrovku má mít již dvacet pět let, problémy se srdcem (mikroinfarkt či mrtvice) vznikly také již na území Gruzie]. Za zhoršení zdravotního stavu, k němuž došlo, si může částečně sama tím, že ve Švédsku odmítala jíst, pít a brát léky. Nejedná se ovšem o tak závažný zdravotní stav, že by byla v přímém ohrožení života, nemohla se pohybovat nebo že by péče o její osobu byla natolik komplikovaná, že by ji nemohl zvládnout její manžel. Krajský soud dodal, že žalovaný se „[z]*abýval i úrovní poskytované zdravotní péče v Gruzii. Pro tyto účely vycházel z Informace belgického úřadu pro cizince (IBZ) ze dne 27. 6. 2014, ze které vyplývá, že zdravotní systém Gruzie poskytuje občanům jak primární, sekundární (specializovanou), tak terciární zdravotní péči. IBZ v rámci primární zdravotní péče výslovně zmiňuje zdravotní a sociální péči o starší osoby a služby pro posílání ke specialistům. Ohledně dostupnosti sekundární zdravotní péče zpráva mj. zmiňuje, že poskytovatelé tohoto druhu péče se nacházejí především v městský oblastech, žalobkyně však uvedla jako své poslední místo bydliště ve vlasti hlavní město Gruzie Tbilisi. Problémy s dostupností a kvalitou mohou být terciární zdravotní péče, za kterou lze považovat vysoce specializované lékařské zákroky (transplantace, umělé oplodnění atd.). Tento druh péče však jmenovaná vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nepotřebuje*.“

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatelka kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí žalovaného.

[11] Krajský soud přejímá argumentaci žalovaného o správnosti provedeného řízení, o dostatečné míře podkladů shromážděných pro vydání rozhodnutí i jím poskytnuté vstřícnosti, bohužel bez přihlédnutí k tomu, že stěžovatelka je cizinka a právní laik.

[12] Nelze chtít po cizinci, aby pochopil obsah poskytnutého poučení o jeho procesních právech, pokud je někdy i českému účastníku řízení zatěžko jejich obsah pochopit. To, že správní orgán např. učiní dotaz (byť tlumočený), zda stěžovatelka chce navrhnout doplnění podkladů pro rozhodnutí a zda se chce k dosavadním podkladům vyjádřit, ještě neznamená, že takovému dotazu porozuměla, ba dokonce porozuměla procesním následkům odpovědi na takový dotaz.

[13] Z celkové koncepce argumentace žalovaného i krajského soudu je patrný „oblíbený“ postup řady správních orgánů – hřešit na okolnost, že cizinec je právní laik, popř. nezastoupený, poskytovat mu sice formálně správná a potřebná poučení a klást mu procesně důležité dotazy, ovšem bez toho, aby jim náležitě porozuměl a pochopil je v celé šíři možných procesních dopadů. Z pouhého podpisu nelze bez dalšího dovozovat, že cizinec pochopil, o čem byl poučen a nač byl dotazován, či že souhlasí s právními důsledky, které pro něj z takového postupu plynou.

[14] Pokud jde o výtku ohledně neznalosti názvu a vnitřních poměrů politické strany, jíž byl manžel stěžovatelky členem, přehlíží krajský soud okolnost, které si je však, dle odůvodnění rozsudku, dobře vědom. Již v druhém odstavci na 2. straně rozsudku konstatuje, že manžel stěžovatelky byl ke vstupu do strany přinucen v práci, neboť měl strach, aby o ni nepřišel. Pokud někdo z takového důvodu do strany vstoupí, je „úsměvné" předpokládat, že se ihned stane zapáleným straníkem bezvadně ovládajícím jak vnitřní organizaci, tak i vnější politické vztahy jemu vnucené strany. Případné nepřesnosti v jeho sdělení jsou projevem toho, že se o dění ve straně staral pouze natolik, aby nepřišel o práci, bez vnitřního srozumění či politického zápalu. Ironií osudu bylo, že jakmile tato strana ztratila své vůdčí postavení, začali být její členové pronásledování bez ohledu na stupeň či míru zapojení do stranické činnosti, a to včetně manžela stěžovatelky. Jeho tvrzení nelze z tohoto důvodu považovat za nedůvěryhodná.

[15] Krajský soud dospěl k závěru, že v Gruzii stěžovatelce ani jejímu manželovi nehrozí trest smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání pouze na základě záruk formálně zakotvených v gruzínském právním řádu, nikoli z reálného fungování v zemi původu stěžovatelky.

[16] Nakonec dodává, že není vyloučeno, že by samotný proces navrácení do Gruzie měl negativní vliv na její zdravotní stav.

[17] Závěrem požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť v případě návratu do Gruzie by byla ohrožena na životě, popř. by jí hrozila jiná újma na jejích základních lidských právech.

[18] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, případně zamítnutí pro nedůvodnost. Popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť je přesvědčen, že vydaná rozhodnutí jsou v souladu s právními předpisy. Kasační námitky jsou pouze opakováním žalobních námitek a nevypovídají o žádném pochybení správního orgánu či krajského soudu. Navíc nejsou důvodné, což jednoznačně plyne z obsahu správního spisu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[20] Spolu s kasační stížností podala zástupkyně stěžovatelky návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O tomto návrhu soud nerozhodoval, jelikož kasační stížnost má dle § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek ze zákona.

[21] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele".

[22] O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[23] Stěžovatelka explicitně netvrdí, v čem okolnosti jejího případu splňují kritéria přijatelnosti ve smyslu odstavce [22] tohoto usnesení. Namítá, že krajský soud převzal argumentaci žalovaného o celkové správnosti provedeného řízení a nezohlednil (stejně jako žalovaný), že stěžovatelka je cizinka a právní laik, a proto není schopna náležitě porozumět možným procesním dopadům svého jednání (např. nevyjádření se k podkladům rozhodnutí).

[24] Nejvyšší správní soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatelky, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením ve věci sp. zn. 1 Azs 13/2006.

[25] Ze spisového materiálu je zřejmé, že v průběhu řízení jí byla poskytnuta všechna zákonná poučení. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla na její žádost přítomna tlumočnice z ruského jazyka. Stěžovatelka využila svého práva na seznámení se s poklady rozhodnutí, které bylo rovněž na její žádost dne 13. 2. 2017 provedeno v ruském jazyce. V rámci vyjádření se k podkladům a zdrojům informací uvedla, že se k podkladům vyjádřit nechce, a dodala, že je na tom zdravotně špatně, což má souvislost se špatným zacházením v Gruzii a ve Švédsku.

[26] Žalovaný obstaral množství zpráv ze země původu (založené na č. l. 39 – 61 správního spisu), které byly součástí podkladů, se kterými se stěžovatelka seznámila. Přistupoval k danému případu individuálně, všem průběžným žádostem stěžovatelky vyhověl (žádost o tlumočení, seznámení s podklady rozhodnutí). V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany (č. l. 12 - 14 správního spisu) není zaznamenán žádný dotaz na vysvětlení jakékoli otázky ani poskytnutého poučení. Pokud stěžovatelka čemukoli nerozuměla, měla a mohla se doptat. Ostatně o jejím porozumění obsahu svých procesních práv svědčí, že se dne 13. 2. 2017 seznámila s podklady pro rozhodnutí a využila i svého práva na tlumočníka.

[27] Stěžovatelka si musela být i jako právní laik vědoma toho, že pokud požádala o udělení mezinárodní ochrany, bude mít její jednání v dané věci (např. podpis na protokolu o pohovoru k jeho žádosti) procesní následky. Byla o nich náležitě poučena a neuvedla, že by poučení nerozuměla. V průběhu správního řízení neuplatňovala námitky, které předložila až v soudním řízení.

[28] Co se týče námitky ohledně hodnocení nedůvěryhodnosti výpovědi manžela stěžovatelky,

soud se jí nemohl věcně zabývat. Ve věci manžela stěžovatelky (vedené pod sp. zn. 9 Azs 441/2017) totiž Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu právě z důvodu závažného procesního pochybení krajského soudu, který se v odůvodnění napadeného rozsudku vůbec nevyjádřil k navrženým důkazům - výslechům třech svědků.

[29] Nakonec bez jakékoli polemiky se závěry krajského soudu poukazuje na svůj špatný zdravotní stav, který by mohl být zhoršen v důsledku jejího nuceného přesídlení do Gruzie.

[30] K otázce udělování humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, v němž uvedl, že mezi obvyklé důvody udělování humanitárního azylu „[l]*ze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory.*“ Zdravotní stav stěžovatelky, byť je zřejmě neuspokojivý, není natolik závažný, aby odůvodňoval udělení humanitárního azylu dle §14 zákona o azylu.

[31] Pokud jde o otázku přezkoumávání rozhodnutí týkajících se humanitárního azylu, k té Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, uvedl, že „[a]*zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.*“

[32] Udělení azylu z humanitárních důvodů na základě správního uvážení žalovaného dle § 14 zákona o azylu řeší předcházející judikatura Nejvyššího správního soudu v řadě rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72. Otázkou se zabýval též Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, v němž mimo jiné uvedl, že „[j]*ednotícím principem je diskreční pravomoc správního orgánu, do níž soudům nenáleží zasahovat, leda by správní orgán nedospěl ke svému rozhodnutí řádným procesním postupem, nebo by jeho rozhodnutí nebylo řádně a logicky odůvodněno.*“

[33] Ačkoli tedy Nejvyšší správní soud nepopírá, že stěžovatelka trpí několika onemocněními, z obsahu správního spisu, soudního spisu ani z kasační stížnosti nevyplývá, že by její zdravotní potíže dosahovaly takové intenzity, jež by zjevně vyžadovaly udělení azylu z humanitárních důvodů. Žalovaný i krajský soud se v rámci mezí správního řízení, resp. soudního přezkumu s touto otázkou náležitě vypořádali. S jejich hodnocením se

ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a uzavírá, že nepřiznání humanitárního azylu bylo v souladu se shora citovanou judikaturou.

[34] Závěrem lze uvést, že soudu je z jeho úřední činnosti známo, že ve věci manžela stěžovatelky (vedené pod sp. zn. 9 Azs 441/2017) Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu z důvodu závažného procesního pochybení krajského soudu. V této fázi nelze předjímat výsledek nového rozhodnutí krajského soudu v uvedené věci. Pro úplnost však soud dodává, že nastane-li po pravomocně skončeném řízení o udělení mezinárodní ochrany u stěžovatelky nová skutečnost podstatná pro udělení mezinárodní ochrany, zejména pokud by případně žalovaný udělil manželovi stěžovatelky mezinárodní ochranu, měla by být její nově uplatněná žádost o mezinárodní ochranu podepřená tímto důvodem přípustná [srov. § 10a písm. e) zákona o azylu].

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji ve smyslu § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[36] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

[37] Stěžovatelce byla v řízení před krajským soudem jako zástupkyně ustanovena JUDr. Běla Sedláčková, advokátka se sídlem Václavská 226/2, Brno, která ji zastupovala i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Ustanovená zástupkyně učinila v řízení před Nejvyšším správním soudem celkem jeden úkon právní služby, kterým je jedno písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)] spočívající v sepsání kasační stížnosti.

[38] Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za návrh na přiznání odkladného účinku ani za repliku k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti. Kasační stížnost v nyní projednávané věci má dle § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek ze zákona, proto soud vyhodnotil tento úkon jako nadbytečný. Ani replika k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nepřinesla žádné nové skutečnosti než ty, které byly zmíněny již v kasační stížnosti samé.

[39] Za jeden úkon právní služby zástupkyni stěžovatelky náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Náhrada nákladů řízení se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Ustanovená zástupkyně je plátcem DPH, proto jí výše odměny byla navýšena o 714 Kč. Zástupkyni stěžovatelky se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4 114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2018

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu